20. 10. 2000

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Základní směry vývoje daňové oblasti v horizontu vstupu do Evropské unie

Materiál prezentuje představy Ministerstva financí ČR v oblasti vývoje daní ve střednědobém horizontu, tj. dvou až tří let

Materiál prezentuje představy Ministerstva financí ČR v oblasti vývoje daní ve střednědobém horizontu, tj. dvou až tří let. Materiál upozorňuje i na meze a mantinely, kterými je manévrovací prostor v této oblasti ohraničen. Časování je úzce spjato s datem našeho předpokládaného vstupu do EU v roce 2003. Ačkoliv se jedná o prvořadý politický cíl, při jeho plnění se přihlíží i k ostatním obecným principům (viz bod 2.1 v části B.). Daňový systém musí sledovat trendy uplatňované jak v EU, tak i v ostatních vyspělých tržních ekonomikách (zejména na půdě OECD, kde již také dochází k jisté koordinaci v daňové oblasti).
Hlavní záměry se dají shrnout do několika bodů:

Plnohodnotný předpokládaný vstup do EU v roce 2003 vyžaduje, aby příslušné daňové zákony, předpisy a instituce byly již důvěryhodně a efektivně implementované (tj. v praxi zavedené a vynutitelné), tzn. některé předpisy EU musí nabýt účinnosti již před tímto datem. Vstupem do EU přijde ČR ve své podstatě o část státní suverenity i v daňové oblasti. Jako země ucházející se o členství musí upravit své daňové předpisy tak, aby odpovídaly předpisům ES, resp. aby byla ČR připravena na to, že vstupem do EU začnou v ČR přímo platit směrnice a nařízení Evropských společenství. Podle stavu k 30. 9. 1999 je daňová oblast v EU regulována 76 směrnicemi, 9 nařízeními a dalšími 62 předpisy, z čehož je plně transponováno 5 směrnic a 2 nařízení a částečně 21 směrnic a 1 nařízení. Přitom se daňová oblast v EU neustále mění (viz např. tabulka č. 2 v části B., která uvádí i navrhované minimální sazby EU z uhlovodíkových paliv a maziv s platností od 1. 1. 2002, a nebo nová směrnice z 22 10. 1999 umožňující zařadit do okruhu služeb se sníženou sazbou DPH další položky, zejména služby náročné na pracovní sílu, dále jsou např. projednávány návrhy směrnic o zdaňování úroků z úsporných vkladů atd.). ČR je povinna promítnout do svého právního řádu všechny platné právní předpisy ES, ale je povinna respektovat i to, že nebude přijímat taková opatření, která by byla v rozporu s pravidly ES.

Harmonizace se týká především nepřímých daní (daně z přidané hodnoty a spotřebních daní), kde je nutno provést řadu změn přičemž k nejdůležitějším patří:

zúžení seznamu zboží a služeb se sníženou sazbou daně z přidané hodnoty,
snížení prahu pro povinnou registraci k DPH,
zvýšení sazeb spotřebních daní u cigaret a uhlovodíkových paliv a maziv na minimální výši stanovenou v EU,
zrušení bezcelních obchodů na silničních hraničních přechodech. Na letištích budou moci být bezcelní obchody využívány pouze pro cesty mimo EU.

Tyto úpravy mají značné dopady a je proto na místě je realizovat postupně a důsledně a vyvarovat se skoků. ČR usiluje při jednáních s EU o možnost rozložení některých úprav do delšího časového období, jak je to vyjádřeno v pozičním dokumentu za kapitolu daně, který vláda schválila usnesením ze dne 28. 7. 1999. Jde o přechodná období pro
ponechání snížené sazby DPH pro dodávky tepla a na telekomunikační služby

ponechání snížené sazby DPH na dodání stavebních prací i stavebních objektů
uplatnění minimálních sazeb spotřební daně z pohonných hmot a cigaret, po které budou sazby daní postupně zvyšovány,
uplatnění osvobození od DPH u osob podléhajících dani, jejichž roční obrat je nižší než ekvivalent 35 000 EUR v národní měně.
Dále se jedná o trvalém ponechání nižší sazby spotřební daně u tradičních destilátů vyrobených drobnými pěstiteli ovoce, přičemž toto zvýhodnění nepřesáhne 50 % běžné sazby spotřební daně z lihu. Z pohledu výše uvedeného Česká republika požaduje přechodné období u následujících směrnic: Šestá směrnice č. 77/388/EHS, směrnice č. 92/81/EHS, 92/82/EHS, 92/79/EHS, 92/80/EHS, 95/59/EHS a zvláštní úpravu u směrnice č. 92/83/EHS a 92/84/EHS.
Úpravy sledující splnění podmínek členství v EU znamenají zvýšení nepřímých daní.
Podřízení daňové politiky požadavkům EU se projevuje i v řešeních v oblasti přímých daní, kde harmonizace v EU není tak rigidní.
Základním cílem v přímých daních je jejich snižování, což se týká daně z příjmů právnických osob. Cílovou sazbou této daně je 25 %, kdy konkrétní tempo postupného přechodu bude výslednicí jak vnitřních tak vnějších faktorů. Pro daň z příjmů fyzických osob bude hlavním směrem vývoje snižování stávajícího počtu zvláštních úlev z této daně, což povede k větší daňové spravedlnosti.

V oblasti majetkových daní bude hlavní změnou přechod na hodnotový princip, podle něhož se hodnota nemovitosti jakožto základ daně bude blížit ceně obvyklé.

Cílem daňové politiky je i stabilizace daňové kvóty (viz 2.1), od vzniku ČR totiž daňová kvóta každoročně klesala. Důsledné uplatňování tohoto principu znamená, že opatření vedoucí ke snížení daňových příjmů, musí být kompenzováno jiným opatřením vedoucím ke zvýšení daňových příjmů a naopak. Dlouhodobý pohled je nezbytný, pokud se mění struktura daňových příjmů, neboť výnosy jednotlivých daní mají rozdílnou citlivost ve vztahu k vývoji hrubého domácího produktu.

Materiál poskytuje též informace o zdaňování v zahraničí, zejména pak v členských státech Evropské unie a v transformujících se ekonomikách. Poukazuje také na řadu souvislostí, které je nutno při úpravě daňového systému mít na paměti. Jde např. o problémy s elektronickým obchodem či trendy směřující k ekologizaci daňové soustavy.

Pramen: MF ČR

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Převodní ceny v judikatuře a sporech se správcem daně
- Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?
- Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu
- SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR
- Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře
- Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná
- Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí

- Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy
- Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026
- Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu
- Aktuální judikatura k holdingovým strukturám